

PARAULES D'ANNA M. GELI, RECTORA MAGNÍFICA DE LA UdG, EN L'ACTE D'INVESTIDURA COM A DOCTORS HONORIS CAUSA DELS DOCTORS JORDI NADAL, JOSEP FONTANA I RAMON GARRABOU

*Distingits professors i professores, doctors,
nous membres del Claustre de la UdG,
membres de la comunitat universitària,
senyores i senyors, amigues i amics,*

Ens trobem avui una altra vegada davant d'una cerimònia que la Universitat de Girona vol que sigui senzilla però sòlida i plena de contingut. És la novena vegada, des de la seva creació, que la UdG atorga en un acte la distinció de doctor honoris causa a personalitats destacades en molts àmbits del saber, la ciència, la tecnologia i l'art. I avui arribem justament a la vintena de doctorats, d'homenatges explícits a la trajectòria d'homes i dones que ens han informat, amb la seva vida i la seva tasca, dels valors que compartim i que avui celebrem i reivindicuem.

En cap de les ocasions anteriors, però, no hem tingut l'oportunitat de dur a terme un acte tan homogeni i amb tanta profunditat sobre una mateixa branca del coneixement com aquest. Avui, la cerimònia dels honoris causa s'ha centrat, de manera concreta i exhaustiva, en la història. I podem dir, amb una notable satisfacció, que avui s'han incorporat al nostre claustre tres homes savis.

Tres homes que han excel·lit i excel·leixen en el seu treball intel·lectual i que apliquen a la pràctica quotidiana del saber un dels aspectes que hauria de ser fonamental a l'hora de parlar d'Universitat: l'esperit crític. En contra de les conviccions cegues i a favor del treball continuat de la raó. Cada un amb una aportació específica a l'entorn de diversos fenòmens històrics, però tots tres amb una mateixa vocació i amb una decidida voluntat de servei a la comunitat, amb un reconeixement internacional de primer ordre que avui s'ha fet present en les intervencions dels padrins i en el qual s'inscriu la Universitat de Girona amb plena consciència.

En certa manera, avui toca recordar les paraules que en aquest mateix recinte va pronunciar fa uns anys un altre historiador, el doctor Eric Hobsbawm, justament el dia que va rebre la mateixa distinció que els doctors Fontana, Garrabou i Nadal. Deia Hobsbawm que «el món necessita recuperar els valors de la Il·lustració per afrontar el futur. Valors que ens parlen de creure en el progrés humà, de tota la humanitat, a través de la raó, l'educació i l'acció col·lectiva». I dic que toca recordar-les perquè, si hi ha un detall que relliga la trajectòria dels tres homenatjats d'avui –entre els molts punts de contacte que hi podem establir– és la seva implicació, a través de la docència, la recerca i la presència en la societat, a favor d'un país més just i més cohesionat, amb més educació, amb un futur de dignitat plena.

L'alçada intel·lectual dels tres honoris causa ha estat reconeguda i comentada a bastament per les persones que n'han fet no solament l'elogi acadèmic, sinó que han posat de manifest el respecte profund envers ells instal·lat en tota la comunitat acadèmica. Estem davant de tres figures de capital importància per a la historiografia catalana, pels seus treballs sobre la contemporaneïtat, sobre l'economia i la industrialització i sobre el món agrari. Els seus estudis, agrupats avui simbòlicament, són un retrat exhaustiu i al detall de la vida d'aquest país en els últims segles. I no solament això: la capacitat de treball, la dedicació docent i la contínua tasca d'investigació eleven els doctors Josep

Fontana, Ramon Garrabou i Jordi Nadal a un primer nivell del pensament i la ciència històrica internacional.

A mi m'agradaria destacar, tanmateix, i per damunt de tot, el mestratge que han exercit i que ha significat l'eclosió de generacions de nous historiadors que continuen el seu llegat, com ells van allargar el de mestres com ara Vicens Vives o Vilar. I, encara més, la seva vinculació explícita amb la Universitat de Girona. Destacaré només tres aspectes. Jordi Nadal va ser el primer director del Col·legi Universitari, en una època en què es van posar els fonaments del que és avui la Universitat de Girona. Josep Fontana va ser la persona que va pronunciar el discurs inaugural del primer curs de la Universitat, l'any 1992, i Ramon Garrabou ha estat un dels impulsors i una de les ànimes de la recerca sobre història rural, una de les insígnies de la nostra institució.

Tots ells, doncs, a través de l'ascendència moral, de l'esperit crític, de la col·laboració i l'estimació per aquesta ciutat, per aquest territori i pel que representen els estudis universitaris a Girona, formen part indiscutible de la nostra història. Avui, de fet, no fem sinó dur a terme un acte d'estricta justícia. D'homenatge i reconeixement, però sobretot de fidelitat als nostres orígens i a les persones que ens han fet ser el que som.

Pierre Vilar, un referent il·lustre que avui també es fa present aquí, igual que la figura de Jaume Vicens Vives, parlava de la necessitat de «pensar històricament», en el sentit de fer servir els coneixements històrics com una eina per entendre també el present que vivim. Justament per aquest motiu, em penso que és obligada una referència a Carles Rahola. Demà farà 74 anys que va ser afusellat a Girona per les tropes feixistes. La seva condemna es va fonamentar en tres articles que havia publicat durant la guerra, un dels quals feia referència a un jardí que és ben a prop d'aquí, el de la Infància, una «nota plàcida» que es va construir en el lloc on s'havien viscut «dies oratjosos». En el moment en què Rahola escrivia, el jardí es convertia en refugi i es tornaven a imposar «els imperatius indeclinables de la guerra».

I és just en aquells moments de foscor quan Rahola proclama que «tots aquells pobles que senten, per damunt de tot, la dignitat de ser lliures, construiran nous Jardins de la Infància on tornaran a jugar els petits al sol, sobre la sorra neta, enmig de flors i arbusts, amb llibres a la mà per als més grans. Regnarán a la nostra terra pau, justícia, llibertat i treball».

Aquest és el missatge que hem de guardar: contra els refugis i a favor dels jardins amb sorra neta i llibres. O encara millor: per uns jardins que siguin els fars d'un país on la cultura i les humanitats siguin refugi contra la ignomínia. Com ens han ensenyat els doctors honoris causa que avui integrem a la UdG.

Moltes gràcies als nous doctors pel seu mestratge, per la seva contribució al saber, per la seva vitalitat i el seu escalf. I moltes gràcies a tots vostès per la seva presència.

Anna M. Geli
Rectora de la UdG